

да је то било на дан доношења пресуде Врховног суда. Било је дакле неспорно да станарско право представља имање у смислу члана 1. Првог протокола, али се Суд запитало да ли има надлежност *ratione temporis* да одлучује о евентуалној повреди права на мирно уживање имања. Седмочлано веће Суда је на поменуто питање одговорило потврдно. Велико веће је пресудило другачије. До таквог закључка је Велико веће дошло после опсежне расправе јуриспруденције Суда, која се протеже кроз читавих тридесетак параграфа пресуде у којима је већи број преседана подвргнут рашчлањавању. Кључни аргумент са становишта нашег занимања на овом месту налази се у ставу Суда, изреченом с позивом на преседан из случаја Малхоус да је „одузимање појединцу стана или имања [је] у начелу тренутни акт, који не ствара трајну ситуацију.“ Тако је и у овој пресуди доктрина тренутног акта послужила као основ за доношење коначног судског закључка, односно за изреку пресуде. Ова је донета већином од једанаест гласова према шест. Судије које су остале у мањини једнодушно су оспоравале закључак о ненадлежности Суда *ratione temporis*, али нису изричито тежиле томе да у први ред истакну могућност да се задирање у право подносиољке представке схвати као трајна повреда њених права из члана 1. Првог протокола.

При посматрању два низа пресуда, о којима је било речи, остаје начелна недоумица у погледу судског закључивања о природи повреде права из члана 1. Првог протокола. С једне стране, у пресудама Папамихалопулос и Лоизиду, као и онима које се за тим преседанима поводе, Суд је заузео становиште да је лишење имања чин који ствара трајну повреду права. С друге стране, као што смо видели, у једном низу пресуда Суд је експропријацију посматрао као тренутни чин, који се одиграо у неком тренутку у прошлости. Стога по овом другом схватању настаје питање да ли је Суд уопште надлежан да у таквој ситуацији поступа, односно да процењује дејство тог тренутног акта које се протеже у времену. Могло би се додати да је доктрина тренутног акта нашла своју примену пре свега у околностима у којима Суд оглашава представку неприхватљивом.

Недостатак временске надлежности спречава Суд да се бави меритумом спорне ствари, о чему речито говори пресуда у случају Блечић.

4. Садашњи став судске праксе. Европско право људских права је по својој природи судијско право. Оно је настало на основу Конвенције, али путем стваралачког деловања Суда и садржано је у пресудама. Суд се поводи за сопственим ранијим пресудама, приклањајући се учењу о обавезној снази преседана, иако овима начелно није везан. Због тога је од великог значаја утврдити какав је садашњи став Суда у материји о којој је овде реч. Један од путоказа при тражењу одговора на поменуто питање може нам дати пресуда у случају Марија Атанасију и други против Румуније. Пресуда донета у овом предмету постала је коначна 12. јануара 2011. године. Да бисмо, без компликованих детаља, резимирали овај случај довољно је рећи